

Sphære forholder det sig anderledes. Det er netop de Landsmodnes Krav, som Kunsten skal tilfredsstille. Det kan være, at Algerbrugget ikke længere kræver Mønstergaard, hvorom der i tidligere Tid var megen Tale; Skuespil-kunsten og Digtekunsten og Musikken have et uafviseligt Krav paa Mønstertheatre. Men overlader man Theatret til een Mand, saa bliver det ikke Kunstens Fordringer, der komme til at raade, i det Mindste vil dette Herredømme hver Gang kun være meget kort. Efter den menneskelige Naturs frøbelige Vilkaar vil det under de Allerflestes Bestyrelse ende med at være Entreprenurens Fordeel, der bliver Principet i Bestyrelsen. Institutet bliver fra en Kunstanstalt til en Industrieanstalt; thi er det tilladt hans Interesse at være Normen, da vil Theatret paa ingen Maade komme højere op end i Niveau med Publikums Smag og Kunstfands, ifødetfor at det skal staae over disse og fra Kunstens Hødepunkt søge at drage dem op til sig. Ifødetfor at det som Statens Hovedtheater, som egentligt Nationaltheater skal gaae som Billede foran for de andre mindre Theatre, der befinde sig indensfor Statens geographiske Grændser, vilde det kongelige Theater komme til at stige ned til disse og til at kappes med dem om den Ære at være det meest indbringende. Ingen Control fra Statens Side vil med Held og Tilstrækkelighed kunne værne herimod. Skuespillerne, de egentlige Berere af Theatret, vilde ved en saadan Foranstaltning synke ned til private Skuespilleres lidet misundelsesværdige Stilling, de vilde tabe den Selvstændighed og Sikkerhed, de nu have, og, undergivne Entreprenurens Vilkaarlighed, saavidt Concurrencen tillod, vilde de, i Niveau med omreisende Skuespillere, nødvendig synke i Dannelsen. I store Stater er nu Situationen fordeelagtigere end i smaa, fordi det aandsmodne Publicum der er større, og dog er næsten overalt Skuespilkunsten i Forsald, hvor Theatrene ere blevne Entrepriser. I Danmark derimod er det almindelig erkendt, at den dramatiske Kunst ligesom den dramatiske Poesie indtager en hæderlig Plads, og den skal man vogte sig for at give Slip paa ved at gaae efter theoretiske Speculationer. Det kongelige Theater er et

gammelt Institut, der har prøvet endeel, og dets Historie sætter en Afviser mod saadanne Forsøg i Overcapelmester Sarti's korte og uheldige Bestyrelsestid, der endte med, at Staten med Tab atter maatte overtage Theatret.

Den danske Regjering har i andre Kunstgrene stadigt ydet Kunsten Understøttelse gennem de enkelte Kunstnere. Digtere, Malere, Billedhuggere, Musikere have erholdt Understøttelse hver for sig, og det har været overladt til dem selv at virke enhver efter sine Anlæg. Denne Fremgangsmaade var her rigtig, fordi det gjaldt om at løse den skabende Kunstner fra ydre Tryk, for at han frit kunde udvikle sin Individualitet; og at dette skete, var hans Livsopgave. Men dersom man vilde oversføre denne Understøttelsesmaade paa Skuespilkunsten, da vilde det føre til at hvide de enkelte Skuespillere, som man anfaae for betydende Kunstnerindividualiteter, en Understøttelse hver for sig, overladende til dem selv at producere sig. Hermed vilde man maaffee faae endeel spredte Skuespillervirtuoser, men intet Skuespil og intet Nationaltheater. Og vilde man hvide Understøttelser til endeel af de bedste Skuespillere, og overlade det kongelige Theater til dem og deres republikanske Bestyrelse, saa vilde den dramatiske Kunst og Theatret ikke blive bedre tjent med at have mange Entreprenurer i Stedet for den Ene, som vi nylig have omhandlet. Hvor den enkelte Kunstner faaer en Understøttelse til sin Kunstvirksomhed, der ere hans Kunstnere og hans Kunstnerindividualitets bedst mulige Udvikling sammenvorede; men en Samling af Kunstnere har ingen Kunstnerpersonlighed og ingen personlig Kunstnere at give i Borgen for, at Kunsten under den collective Virksomhed vil komme til at gjælde mere end Fordelen. Vanfæltigt nok kan det derhos være for mangen livlig Kunstner natur, der, saaledes som Skuespilleren, maa høre Diebliffet til, at underordne sig en Husholdning, der har en anden Herre; men end vanfæligere vilde det blive at underordne sig, naar han selv var en af Husets mange Herrer.

I Tider, hvor Staten og dens Bestyrere savnede Erkjendelse af Kunstens Værdighed,